

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Üniversite Öğrencilerinin Geleneksel Sporlara Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

¹Ender Özbek^{ORCID}, ²Sıtkı Özbek^{ORCID}

¹Dicle Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Diyarbakır, Türkiye.

²Batman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Batman, Türkiye.

Özet. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik tutumlarını bazı değişkenler (cinsiyet, yaş, okuduğu bölüm, sporla ilişki düzeyi) açısından incelemek ve çalışmamıza katılan üniversite öğrencilerinin hangi değişkenlerden etkilendiğini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmaya 2023-2024 eğitim öğretim yılında üniversite eğitimine devam eden ve kolaylıkla ulaşılabilen örneklem yöntemi ile belirlenen 1153 kadın, 472 erkek toplam 1625 kişi gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Evli ve arkadaşları tarafından 2020 yılında geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan "Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Normallik testi sonuçlarına göre verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiş ve bu doğrultuda analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Betimsel istatistiklerde frekans ve yüzde analizleri, ikili grupların analizinde T testi, üç ve daha fazla grupların analizinde ise One way Anova testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularımıza dayanarak; Erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre, 26 yaş ve üzeri katılımcıların daha küçük katılımcılara göre, Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu öğrencilerinin başka fakültelerde okuyan öğrencilere göre, aktif olarak spor yapan katılımcıların diğer katılımcılara göre Geleneksel Sporlara Yönelik Tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Sporlar, Tutum, Üniversite Öğrencisi.

Examination of University Students' Attitudes Towards Traditional Sports in Terms of Some Variables

Abstract. This study aims to examine university students' attitudes towards traditional sports in relation to certain variables (gender, age, field of study, level of engagement with sports) and to determine which variables affect the university students participating in our study. A total of 1,625 individuals, including 1,153 women and 472 men, voluntarily participated in the study, which was conducted with a convenience sampling method during the 2023-2024 academic year. The data collection tool used in the research was the "Attitude Scale towards Traditional Sports," which was validated and tested for reliability by Evli and colleagues in 2020. According to the results of the normality test, it was determined that the data showed a normal distribution, and therefore, parametric tests were used in the analyses. Descriptive statistics included frequency and percentage analyses, while the T-test was used for the analysis of binary groups, and One-way ANOVA was used for the analysis of three or more groups. Based on our research findings, it was determined that male participants had higher attitudes towards traditional sports compared to female participants, participants aged 26 and over had higher attitudes compared to younger participants, students from the Physical Education and Sports College had higher attitudes compared to students from other faculties, and participants who actively engaged in sports had higher attitudes than other participants. The obtained results were discussed in light of the relevant literature.

Keywords: Traditional Sports, Attitude, University Student.

Giriş

Toplumlarda gelenekler ve spor yüzyıllardan beri insan kültürünün içerisinde varlığını sürdüren önemli kavramlardır. Geleneksel sporlar, bir topluluğun geçmişi ve kimliğiyle bağlantıyı temsil eden önemli kültürel ve tarihi değerlere sahiptir. Gelenek, toplumda kabul edilen kurallarla yönlendirilen Ritüel veya sembolik özelliklere sahip, geçmişten gelen doğal sürekliliği tekrarlara devam ettiren, bazı değerleri ve davranış kurallarını aşlamaya çalışan pratikler

kümesidir (Hobsbawm, 2006). Bir davranışın toplumda gelenek olarak sayılabilmesi ise en az üç kuşak boyunca devam ediyor olmasına, bu davranışın bir değer yargısı ifade etmesine, bu davranışın yaptırımcı veya kural koyucu olmasına ve bu davranışın geçmişle şimdiki durum arasında bir süreklilik duygusu yaratmasına ihtiyaç vardır (Özbudun, 2002). Spor toplumların ve içindeki insanların yaşam tarzları, beklentileri, eğlence anlayışları gibi kültürel değerlerden oluşmuş, vazgeçilmez bir yaşam tarzı haline dönüşmüştür (Ersan, 2012). "Geleneksel sporlar" olgunlaşma

✉ E. Özbek, endersozbek@gmail.com

Geliş Tarihi: 03 Kasım 2024- Kabul Tarihi: 10 Aralık 2024 - Yayınlanma Tarihi: 30 Aralık 2024

Atıf için: Özbeki, E., Özbek, S. 2024. Üniversite Öğrencilerinin Geleneksel Sporlara Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Ulus Kinesyol Derg. 5(2), 54-62.

sürecini tamamlamış, kuralları yöreden yöreye değişiklikler göstermesine rağmen temelinde değişmeyen oyunusal nitelikler taşıyan, milli ve dini özellikleri bünyesinde barındıran sistemli hareketlerden oluşmaktadır. Geleneksel sporlar kuşaklar boyunca bazı değişimlere uğrasa bile bazı ritüelleri değişmeyen veya daha az değişen, yarışma ve kazanmaya dayalı, dostluğu, kardeşliği pekiştirici, öncelikli olarak kişiler arası iletişimi sağlamada etken bilinçli hareketler olduğu söylenebilir (Elias, 2002). Ayrıca bu tarz sporlar bireylerin gelişimi için ve zihinsel özgürlük açısından da önemlidir (Elveren ve Çelebi, 2024).

Türk spor tarihini incelediğimiz zaman spor dallarından birçoğunun Türk kültüründe ve yaşamında önemli bir yere sahip olduğunu görüyoruz. Türklerin sahip olduğu savaşçı yapıdan dolayı çocuklarına ve kadınlarına küçük yaşlardan itibaren bu spor dallarını yaptırdıklarını ve onları hayata ve savaş durumuna hazırladıklarını görmekteyiz (Dever, 2015). Günümüzde geleneksel sporlar adı altında yaşatılan bu sporlara ilişkin 1996 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü çatısı altında kurulan Geleneksel Spor Dalları Federasyonu hizmet yürütmektedir. Federasyon çatısı altında Atlı Cirit, Rahvan Binicilik, Atlı Okçuluk, Aba Güreşi, Şalvar Güreşi, Kuşak Güreşi, Geleneksel Kızak, Atlı Kızak ve Kökbörü dallarında faaliyetler yürütülmektedir. Federasyonun temel olarak belirlediği Ata sporlarının farklı arenalarda tanıtılması, yaygınlaştırılması ve gelecek nesillere aktarılması hedefleri ise Dünya Etnospor Konfederasyonu ile gerçekleştirilen iş birlikleri ile her geçen gün hayat bulmaktadır (Tokmak ve ark., 2023).

Bu bilgiler ışığında çalışmamız, üniversite öğrencilerinin cinsiyet, yaş, okuduğu bölüm ve sporla ilişki düzeyi gibi değişkenler açısından geleneksel sporlara yönelik tutumlarını incelemeyi amaçlamıştır.

Gereç ve Yöntem

Çalışmamızda Üniversite öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik tutumlarını bazı değişkenler (cinsiyet, yaş, okuduğu bölüm, sporla ilişki düzeyi) açısından incelemek ve çalışmamıza katılan üniversite öğrencilerinin hangi değişkenlerden etkilendiğini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmamızda mevcut durumu

inceleyen betimsel araştırma modellerinden tarama deseni kullanılmıştır. Tarama deseni, daha önce veya şu anda mevcut olan bir durumu bulunduğu haliyle inceleyen araştırma desenidir. Bu araştırma modeli, araştırma konusu olan olay, kişi veya nesneyi mevcut ortam içinde ve bulunduğu haliyle ortaya koymaya çalışır (Karasar, 2005).

Çalışma Grubu

Çalışmamıza 2023-2024 eğitim öğretim döneminde eğitim hayatını devam ettiren ve kolaylıkla ulaşılabilen örnekleme yöntemi ile belirlenen 1153 kadın, 472 erkek toplam 1625 kişi gönüllü olarak dahil olmuştur.

Tablo 1 incelendiğinde katılımcı öğrencilerin betimsel istatistik verilerine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Cinsiyet değişkenine göre araştırmamıza dahil olan öğrencilerin %29,0'u (n=472) erkek, %71,0'i (n=1153) kadındır. Yaş değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin %19,0'u (n=308) 18-21 yaş aralığında, %67,1'i (n=1091) 22-25 yaş aralığında, %13,9'u (n=226) 26 ve üzeri yaş aralığındadır. Okuduğu Bölüm değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin %10,4'ü (n=169) Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu öğrencisi, %10,3'ü (n=168) Devlet Konservatuvarı ve Sanat Tasarım Fakültesi öğrencisi, %35,5'i (n=544) Fen Edebiyat Fakültesi öğrencisi, %23,4'ü (n=544) İlahiyat Fakültesi öğrencisi, %22,3'ü (n=363) diğer Fakülterden öğrencilerdir. Katılımcı öğrencilerin sporla ilişki düzeyi değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin %16,2'sinin (n=264) sporla hiç alakasının olmadığını, %8,8'i (n=143) sporu sadece TV ve sosyal medyadan takip ettiğini, %50,1'i (n=829) ara sıra spor yaptığını, %14,7'si (n=239) genellikle spor yaptığını, %9,2'si (n=150) aktif olarak sürekli spor yaptığını beyan etmişlerdir.

Tablo 1. Çalışmaya katılan Üniversite Öğrencilerinin Demografik Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	1153	71,0
	Erkek	472	29,0
	Toplam	1625	100,0
Yaş	18-21	308	19,0
	22-25	1091	67,1
	26 ve üzeri	226	13,9
	Toplam	1625	100,0
Okuduğu Bölüm	Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu	169	10,4
	D.Konservatuvarı / Sanat Tasarım Fakültesi	168	10,3
	Fen Edebiyat Fakültesi	544	33,5
	İlahiyat Fakültesi	381	23,4
	Diğer	363	22,3
	Toplam	1625	100,0
Sporla İlişki Düzeyi	Sporla Hiç Alakam Yok	264	16,2
	Sadece TV ve Sosyal Medyada Takip Ederim	143	8,8
	Ara Sıra Spor Yaparım	829	51,0
	Genellikle Spor Yaparım	239	14,7
	Aktif Olarak Sürekli Spor Yaparım	150	9,2
	Toplam	1625	100,0

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Evli ve diğ. tarafından 2020 yılında geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan "Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır.

Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği (GSYTÖ)

GSYTÖ Evli ve diğ. (2020) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan, bireylerin geleneksel sporlara yönelik tutumlarını ölçülmesi amacıyla geliştirilmiş, 5'li Likert bir ölçektir. " 1: Katılmıyorum", " 2: Katılıyorum", " 3: Orta Düzeyde Katılıyorum", " 4: Çok Katılıyorum", " 5: Tamamen Katılıyorum" şeklinde bir derecelendirme ve cevap anahtarına sahiptir. Geliştirilen ölçme aracı, 21 madde ve 5 alt boyuttan oluşmuştur. Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarına Psikolojik Gelişim, (1-2-3-4), Fiziksel Gelişim (5-6-7-8) Sosyal Gelişim (9-10-11-12), Bilişsel Gelişim (13-14-15-16-17) ve Kültürel Gelişim (18-19- 20-21) adları verilmiştir. Ölçekte olumsuz madde yoktur. Ölçekten alınabilen en düşük puan 21, en yüksek puan ise 105'dir. Ölçekten elde edilecek puan ortalamaları ile tutum düzeylerinin değerlendirilebilmesi için üç tutum düzeyi belirlenmiştir. Bunlar: 3,34-5.00 puan arası yüksek düzey tutum, 1,67-3,33 puan arası orta düzey tutum ve 0,00-1,66 puan arası düşük düzey tutumdur. Orijinal çalışmada Cronbach's Alfa iç tutarlılık katsayıları sırasıyla ölçeğin toplamı için

0.864, Sosyal Gelişim 0,875, Kültürel Gelişim 0,767, Bilişsel Gelişim 0,752, Psikolojik Gelişim 0,756, Fiziksel Gelişim 0,841 olarak bulunmuştur. Güvenirlik katsayısı ve 0 ile 1 arasındaki değerlerle gösterilmekte ve bu değer 1'e yaklaştıkça güvenilirlik artmaktadır (Ural ve Kılıç, 2006). Ancak Hesaplanan katsayı için en az 0,70'lik bir değer genel olarak yeterli olduğu belirtilmiştir (Karakoç ve Dönmez, 2014). Araştırmamızda ise Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı 0.98 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmamız sonucunda toplanan veriler SPSS 22.0 programından faydalanılarak çözümlenmiştir. Elde edilen verilerin normalliğin tespiti için Kolmogorov Smirnov testi uygulanmıştır. Verilerin normal dağıldığı tespit edildikten sonra öğrencilerin betimsel istatistikleri için standart sapma, aritmetik ortalama, frekans ve yüzde dağılımları incelenmiştir. İkili gurupların analizinde bağımsız örneklem için t testi, üç grup ve daha fazla gurubun karşılaştırmalı analizlerinde Anova (tek yönlü varyans analizi) testlerinden, farklılıkların hangi guruplardan kaynaklandığını tespit edebilmek için Post-Hoc testlerinden yararlanılmıştır. Yapılan istatistiksel işlemlerde güven seviyesi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Tablo 2. Katılımcı Öğrencilerin Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeğinden ve Alt Boyutlarından Elde Ettikleri Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek ve Alt Boyutları	n	\bar{x}	Ss
GSYTÖ Toplam	1625	3,03	1,02
Psikolojik Gelişim (PG)	1625	2,93	1,06
Fiziksel Gelişim (FG)	1625	3,17	1,18
Sosyal Gelişim (SG)	1625	3,10	1,14
Bilişsel Gelişim (BG)	1625	3,05	1,11
Kültürel Gelişim (KG)	1625	2,87	1,09

Tablo 3. Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeğine Ait Verilerin Normallik Dağılımı

Kolmogorov-Smirnov ^a								
	Statistic	df	p	\bar{x}	Medyan	SS	Çarpıklık	Basıklık
GSYTÖ	0,112	1625	0,000	20,03	20,00	3,90	0,46	-0,89

Tablo 4. Katılımcı Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeğine ve Alt Boyutlarına Ait Anlamlı Farklılığa İlişkin T Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	T	df	p
Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği (GSYTÖ)	Kadın	1153	2,97	0,99	-3,80	1623	0,00**
	Erkek	472	3,18	1,07			
Psikolojik Gelişim (PG)	Kadın	1153	2,87	1,03	-3,49	1623	0,00**
	Erkek	472	3,07	1,12			
Fiziksel Gelişim (FG)	Kadın	1153	3,13	1,18	-2,32	1623	0,02*
	Erkek	472	3,28	1,19			
Sosyal Gelişim (SG)	Kadın	1153	3,04	1,13	-3,42	1623	0,01**
	Erkek	472	3,26	1,17			
Bilişsel Gelişim (BG)	Kadın	1153	2,99	1,10	-3,87	1623	0,00**
	Erkek	472	3,22	1,12			
Kültürel Gelişim (KG)	Kadın	1153	2,80	1,05	-4,20	1623	0,00**
	Erkek	472	3,05	1,14			

** (p<0,01) * (p<0,05)

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların GSYTÖ'den alınan puan ortalaması 3,03 (ss=1,02)'dir. Ölçekten elde edilecek puan ortalamalarına göre; 3,34-5.00 puan arası yüksek düzey tutum, 1,67-3,33 puan arası orta düzey tutum ve 0,00-1,66 puan arası düşük düzey tutumdur. Bu bağlamda araştırmamıza katılan öğrencilerin Geleneksel Sporlara ve tüm alt boyutlarına yönelik tutum düzeylerinin orta aralıkta olduğu söylenebilir. Geleneksel Sporlar tutum ölçeği alt boyutlarından en yüksek ortalama Fiziksel Gelişim (\bar{x} =3,17), en düşük ortalama ise Kültürel Gelişim (\bar{x} =2,87) alt boyutunda olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3'te verilerin dağılımını belirlemek amacıyla katılımcı sayısı 50'den fazla olduğundan Kolmogorov Smirnov analizi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda verilerin normal dağılımda olmadığı tespit edilmiştir (p<0,05). Fakat normal dağılımın diğer varsayımlarına göre ortalama ve medyanın yakınlığı, basıklık ve

çarpıklık değerlerinin $\pm 1,5$ aralığında olması, Q - Q Plot eğrisi ile Histogram grafiklerine göre, elde edilen verilerin normal dağılıma uyduğu belirlenmiştir. Merkezi limit teoremi gereği; örneklem hacmi 30'un üzerinde olduğu durumu dağılımın normalliğe yaklaştığını işaret etmektedir (Samoradnitsky, 1994). Çalışmamızdaki örneklem büyüklüğü 1625 olması verilerin dağılımı normal olmasa bile merkezi limit teoremine göre normal dağılımdan uzaklaşmadığını işaret etmektedir. Bu bağlamda verilerin normal dağılımdan fazla uzaklaşmadığı tespit edilmiştir. Bu bilgiler ışığında çalışmamızda normal dağılım analizlerinin kullanılmasının uygun olacağına karar verilmiştir.

Tablo 4'te katılımcı öğrencilerin GSYTÖ toplam puanının cinsiyet değişkenine göre farklılıklarını tespit amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi bulunmaktadır. Tabloda görülen bağımsız örneklem t-testine göre; katılımcıların toplam puan ortalamalarında cinsiyet değişkenine

göre GSYTÖ ve tüm alt boyutlarında erkek katılımcılar lehine istatistiksel düzeyde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. GSYTÖ ($t = -3,80$, $p = 0,00$, $p < 0,01$), PG ($t = -3,49$, $p = 0,00$, $p < 0,01$), FG

($t = -2,32$, $p = 0,02$, $p < 0,05$), SG ($t = -3,42$, $p = 0,01$, $p < 0,01$), BG ($t = -3,87$, $p = 0,00$, $p < 0,01$), KG ($t = -4,20$, $p = 0,00$, $p < 0,01$).

Tablo 5. Katılımcı Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeğine ve Alt Boyutlarındaki Farklılığa Ait One - Way ANOVA Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Yaş	n	\bar{x}	s.s.	Levene Test İstatistik	p	F	p	Tamhane
Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği (GSYTÖ)	18-21 ⁽¹⁾	308	2,96	1,00	5,34	0,01	13,12	0,00**	1-3
	22-25 ⁽²⁾	1091	2,98	0,99					2-3
	26 ve üzeri ⁽³⁾	226	3,35	1,10					
Psikolojik Gelişim (PG)	18-21 ⁽¹⁾	308	2,80	1,01	14,95	0,00	14,87	0,00**	1-3
	22-25 ⁽²⁾	1091	2,89	1,03					2-3
	26 ve üzeri ⁽³⁾	226	3,27	1,20					
Fiziksel Gelişim (FG)	18-21 ⁽¹⁾	308	3,07	1,16	3,83	0,02	18,31	0,00**	1-3
	22-25 ⁽²⁾	1091	3,11	1,15					2-3
	26 ve üzeri ⁽³⁾	226	3,61	1,25					
Sosyal Gelişim (SG)	18-21 ⁽¹⁾	308	3,04	1,12	3,68	0,03	10,15	0,00**	1-3
	22-25 ⁽²⁾	1091	3,06	1,13					2-3
	26 ve üzeri ⁽³⁾	226	3,42	1,21					
Bilişsel Gelişim (BG)	18-21 ⁽¹⁾	308	3,02	1,11	5,48	0,00	8,40	0,00**	1-3
	22-25 ⁽²⁾	1091	3,00	1,09					2-3
	26 ve üzeri ⁽³⁾	226	3,33	1,19					
Kültürel Gelişim (KG)	18-21 ⁽¹⁾	308	2,87	1,06	7,06	0,00	6,29	0,00**	2-3
	22-25 ⁽²⁾	1091	2,82	1,06					
	26 ve üzeri ⁽³⁾	226	3,10	1,20					

** ($p < 0,01$) * ($p < 0,05$)

Tablo 5 incelendiğinde yapılan ANOVA testi sonucunda çalışmamıza katılan öğrencilerin yaşlarına göre GSYTÖ ve tüm alt boyutlarında puan ortalamalarının istatistiksel seviyede anlamlı farklılığın olduğu belirlenmiştir ($p < 0,01$). Uygulanan homojenlik testine göre grup dağılımlarının homojen olmadığı belirlenmiştir (Levene Test $p < 0,05$). Tespit edilen anlamlı farklılığın hangi grupta olduğunu tespit edebilmek için post-hoc testlerinden Tamhane testi uygulanmıştır. GSYTÖ ve tüm alt boyutlarında yaş değişkenine göre 26 yaş ve üzeri katılımcıların 18-21 yaş ve 22-25 yaş katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı seviyede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre 26 yaş ve üzeri katılımcı öğrencilerin 18-21 yaş ve 22-25 yaş katılımcı öğrencilere göre Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum düzeylerinin istatistiksel olarak daha yüksek seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 6 incelendiğinde yapılan ANOVA testi sonucunda çalışmamıza katılan öğrencilerin okudukları bölüme göre GSYTÖ ve tüm alt boyutlarında puan ortalamalarının istatistiksel seviyede anlamlı farklılığın olduğu belirlenmiştir ($p < 0,01$). Uygulanan homojenlik testine göre grup dağılımlarının homojen olmadığı belirlenmiştir (Levene Test $p < 0,05$), sadece Fiziksel Gelişim alt boyutunda grupların dağılımının homojen olduğu görülmüştür (Levene Test $p < 0,05$). Tespit

edilen anlamlı farklılığın hangi grupta olduğunu tespit edebilmek için grup dağılımlarının homojen olmadığı guruplarda post-hoc testlerinden Tamhane testi, grup dağılımlarının homojen olduğu guruplarda ise post-hoc testlerinden Scheffe testi uygulanmıştır.

GSYTÖ ve tüm alt boyutlarında okuduğu bölüm değişkenine göre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin Devlet Konservatuvarı / Sanat Tasarım Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İlahiyat Fakültesi ve Diğer Fakülte öğrencilerinin Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamalarından anlamlı seviyede yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Devlet Konservatuvarı / Sanat Tasarım Fakültesi öğrencilerinin GSYTÖ, Psikolojik Gelişim, Fiziksel Gelişim, Sosyal Gelişim ve Bilişsel Gelişim alt boyutlarında İlahiyat fakültesi öğrencilerinden Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamalarının anlamlı seviyede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Devlet Konservatuvarı / Sanat Tasarım Fakültesi öğrencilerinin GSYTÖ Fiziksel Gelişim alt boyutunda Diğer Fakülte öğrencilerinden Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamalarının anlamlı seviyede yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin GSYTÖ Fiziksel Gelişim ve Sosyal Gelişim alt boyutlarında İlahiyat Fakültesi öğrencilerinden Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamalarının anlamlı seviyede yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde yapılan ANOVA testi sonucunda çalışmamıza katılan öğrencilerin sporla ilişki düzeylerine göre GSYTÖ ve tüm alt boyutlarında puan ortalamalarının istatistiksel seviyede anlamlı farklılığın olduğu belirlenmiştir ($p<0,01$). Uygulanan homojenlik testine göre grup dağılımlarının homojen olmadığı belirlenmiştir

(Levene Test $p<0,05$). Tespit edilen anlamlı farklılığın hangi grupta olduğunu tespit edebilmek için gurup dağılımlarının homojen olmadığı guruplarda post-hoc testlerinden Tamhane testi uygulanmıştır.

“GSYTÖ” ve tüm alt boyutlarında sporla ilişki düzeyi değişkenine göre genellikle spor yapan ve aktif olarak sürekli spor yapan öğrencilerin, sporla hiç alakası olmayan sporu sadece TV ve sosyal medyadan takip eden ve ara sıra spor yapan öğrencilerin, Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamalarından anlamlı seviyede yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Katılımcı Öğrencilerin Okudukları Bölüm Değişkenine Göre Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeğine ve Alt Boyutlarındaki Farklılığa Ait One - Way ANOVA Sonuçları.

Ölçek ve Alt Boyutları	Okuduğu Bölüm	N	\bar{x}	s.s.	Levene Test İstatistik	P	F	P	Tamhane Scheffe
Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği (GSYTÖ)	Beden Eğitimi ⁽¹⁾	169	3,63	1,17	9,80	0,00	22,12	0,00**	1-2
	Konservatuvar/S.Tasarım ⁽²⁾	168	3,18	1,05					1-3
	Fen Edebiyat ⁽³⁾	544	3,00	0,96					1-4
	İlahiyat ⁽⁴⁾	381	2,79	0,92					1-5
	Diğer ⁽⁵⁾	363	2,97	1,00					2-4
Psikolojik Gelişim (PG)	Beden Eğitimi ⁽¹⁾	169	3,48	1,19	10,05	0,00	19,34	0,00**	1-2
	Konservatuvar/S.Tasarım ⁽²⁾	168	3,11	1,10					1-3
	Fen Edebiyat ⁽³⁾	544	2,92	1,01					1-4
	İlahiyat ⁽⁴⁾	381	2,68	0,96					1-5
	Diğer ⁽⁵⁾	363	2,86	1,05					2-4
Fiziksel Gelişim (FG)	Beden Eğitimi ⁽¹⁾	169	3,72	1,25	2,03	0,09	16,580	0,00**	1-3
	Konservatuvar/S.Tasarım ⁽²⁾	168	3,43	1,18					1-4
	Fen Edebiyat ⁽³⁾	544	3,17	1,14					1-5
	İlahiyat ⁽⁴⁾	381	2,91	1,13					2-4
	Diğer ⁽⁵⁾	363	3,09	1,16					2-5
Sosyal Gelişim (SG)	Beden Eğitimi ⁽¹⁾	169	3,70	1,24	5,06	0,00	17,71	0,00**	3-4
	Konservatuvar/S.Tasarım ⁽²⁾	168	3,28	1,16					1-2
	Fen Edebiyat ⁽³⁾	544	3,07	1,10					1-3
	İlahiyat ⁽⁴⁾	381	2,86	1,07					1-4
	Diğer ⁽⁵⁾	363	3,05	1,12					1-5
Bilişsel Gelişim (BG)	Beden Eğitimi ⁽¹⁾	169	3,67	1,25	8,18	0,00	18,09	0,00**	2-4
	Konservatuvar/S.Tasarım ⁽²⁾	168	3,15	1,16					1-2
	Fen Edebiyat ⁽³⁾	544	3,03	1,06					1-3
	İlahiyat ⁽⁴⁾	381	2,84	1,02					1-4
	Diğer ⁽⁵⁾	363	2,99	1,08					1-5
Kültürel Gelişim (KG)	Beden Eğitimi ⁽¹⁾	169	3,55	1,22	9,61	0,00	22,00	0,00**	2-4
	Konservatuvar/S.Tasarım ⁽²⁾	168	2,92	1,16					1-2
	Fen Edebiyat ⁽³⁾	544	2,80	1,02					1-3
	İlahiyat ⁽⁴⁾	381	2,66	0,97					1-4
	Diğer ⁽⁵⁾	363	2,85	1,07					1-5

** ($p<0,01$) * ($p<0,05$)

Tablo 7. Katılımcı Öğrencilerin Sporla İlişki Düzeyi Değişkenine Göre Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeğine ve Alt Boyutlarındaki Farklılığa Ait One - Way ANOVA Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Sporla İlişki Düzeyi	N	\bar{x}	s.s.	Levene Test		F	P	Tamhane Scheffe
					İstatistik	P			
Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği (GSYTÖ)	Sporla Hiç Alakam Yok ⁽¹⁾	264	2,72	0,92					4-1
	Sadece Tv ve Sosyal Medyada Takip Ederim ⁽²⁾	143	2,96	0,99					4-2
	Ara Sıra Spor Yaparım ⁽³⁾	829	2,88	0,91	5,97	0,00	52,88	0,00**	5-1
	Genellikle Spor Yaparım ⁽⁴⁾	239	3,34	1,04					5-2
	Aktif Olarak Sürekli Spor Yaparım ⁽⁵⁾	150	3,95	1,09					5-3
Psikolojik Gelişim (PG)	Sporla Hiç Alakam Yok ⁽¹⁾	264	2,62	0,95					4-1
	Sadece Tv ve Sosyal Medyada Takip Ederim ⁽²⁾	143	2,83	0,98					4-2
	Ara Sıra Spor Yaparım ⁽³⁾	829	2,80	0,96	10,12	0,00	45,69	0,00**	5-1
	Genellikle Spor Yaparım ⁽⁴⁾	239	3,18	1,15					5-2
	Aktif Olarak Sürekli Spor Yaparım ⁽⁵⁾	150	3,86	1,13					5-3
Fiziksel Gelişim (FG)	Sporla Hiç Alakam Yok ⁽¹⁾	264	2,87	1,10					4-1
	Sadece Tv ve Sosyal Medyada Takip Ederim ⁽²⁾	143	3,17	1,19					4-3
	Ara Sıra Spor Yaparım ⁽³⁾	829	3,02	1,11	3,02	0,02	37,19	0,00**	5-1
	Genellikle Spor Yaparım ⁽⁴⁾	239	3,52	1,19					5-2
	Aktif Olarak Sürekli Spor Yaparım ⁽⁵⁾	150	4,06	1,17					5-3
Sosyal Gelişim (SG)	Sporla Hiç Alakam Yok ⁽¹⁾	264	2,80	1,06					4-1
	Sadece Tv ve Sosyal Medyada Takip Ederim ⁽²⁾	143	3,04	1,13					4-2
	Ara Sıra Spor Yaparım ⁽³⁾	829	2,95	1,04	6,54	0,00	40,40	0,00**	5-1
	Genellikle Spor Yaparım ⁽⁴⁾	239	3,43	1,20					5-2
	Aktif Olarak Sürekli Spor Yaparım ⁽⁵⁾	150	4,01	1,19					5-3
Bilişsel Gelişim (BG)	Sporla Hiç Alakam Yok ⁽¹⁾	264	2,71	1,03					4-1
	Sadece Tv ve Sosyal Medyada Takip Ederim ⁽²⁾	143	2,97	1,06					4-2
	Ara Sıra Spor Yaparım ⁽³⁾	829	2,91	1,01	6,08	0,00	48,33	0,00**	5-1
	Genellikle Spor Yaparım ⁽⁴⁾	239	3,38	1,15					5-2
	Aktif Olarak Sürekli Spor Yaparım ⁽⁵⁾	150	4,02	1,16					5-3
Kültürel Gelişim (KG)	Sporla Hiç Alakam Yok ⁽¹⁾	264	2,62	1,02					4-1
	Sadece Tv ve Sosyal Medyada Takip Ederim ⁽²⁾	143	2,76	1,06					4-2
	Ara Sıra Spor Yaparım ⁽³⁾	829	2,71	0,97	9,36	0,00	44,13	0,00**	5-1
	Genellikle Spor Yaparım ⁽⁴⁾	239	3,19	1,12					5-2
	Aktif Olarak Sürekli Spor Yaparım ⁽⁵⁾	150	3,78	1,22					5-3

** (p<0,01) * (p<0,05)

Tartışma

Bu araştırmada, Üniversite öğrencilerinin Geleneksel Sporlara Yönelik tutumlarını bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulgularına göre, Üniversite öğrencilerinin cinsiyet, yaş, okuduğu bölüm ve sporla ilişki düzeyi değişkenlerine göre Geleneksel Sporlara Yönelik Tutumlarının anlamlı seviyede farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Cinsiyet değişkenine göre, erkek üniversite öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik tutumlarının, kadın öğrencilere kıyasla istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Tokmak ve diğ. 2023'te geleneksel sporlara yönelik tutum üzerine yaptıkları çalışmada cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılığın olmadığını bildirmişlerdir. Karahüseyinoğlu 2007'da yaptığı bir çalışmada geleneksel sporlara geleneksel Türk aile yapısından dolayı kadınlar tarafından daha az

katılım sağlandığı ve erkeklerin bu sporları daha fazla yaptığını bildirmişlerdir.

Yaş değişkenine göre 26 yaş ve üzeri üniversite öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik tutumlarının 18-21 ve 22-25 yaş aralığındaki öğrencilerin tutumlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebinin eğitim düzeyi yaşla beraber yükseldikçe geleneksel sporlara yönelik bilgi birikiminin ve ilginin artmasından olabileceği düşünülmektedir. Karahüseyinoğlunun 2007'de yaptığı bir araştırma çalışmamızın bulgularını desteklemektedir. Karahüseyinoğlu 2007'ye göre 20 yaş ve altı kişilerin geleneksel spora yönelmesi daha düşüken, daha ileri yaşlarda bu yönelim arttığını ve bu durumun eğitimin bireyselleştirici etkisine bağlanabileceğini bildirmişlerdir. Ayrıca aynı çalışmada ileri yaşlarda olan kişilerin geleneksel kültür ile ilişkilerinin daha yoğun olduğu bildirilmiştir.

Katılımcı üniversite öğrencilerin okudukları bölüm değişkenine göre beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik tutumlarının istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde diğer bütün (Devlet Konservatuarı/Sanat Tasarım Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İlahiyat Fakültesi ve Diğer Fakülteler) fakülte öğrencilerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencilerinin 4 yıllık eğitim müfredatlarının içerisinde geleneksel sporlarla ilgili derslerinin bulunması geleneksel sporlara yönelik tutum puan ortalamalarını arttırdığı düşünülmektedir. Araştırmamıza dahil olan diğer tüm fakültelerin eğitim müfredatlarında geleneksel sporlara yönelik derslerin olmaması geleneksel sporlara yönelik tutum puan ortalamalarını düşürdüğü düşünülmektedir. Tokmak ve diğ. 2023'te geleneksel sporlara yönelik tutum üzerine yaptıkları çalışmada mezun olunan bölüm değişkenine göre anlamlı farklılığın olmadığını bildirmişlerdir.

Sporla ilişki düzeyi değişkenine göre aktif olarak sürekli spor yapan üniversite öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik tutumlarının istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde diğer bütün (Sporla hiç alakam yok, Sadece TV ve sosyal medyadan takip ederim, Ara sıra spor yaparım ve Genellikle spor yaparım) sporla ilişki düzeyi guruplarındaki üniversite öğrencilerinin tutumlarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sporla ilişki düzeyi arttıkça diğer spor branşlarına ilginin arttığı ve bunun etkisiyle

geleneksel sporlara yönelik tutum düzeyinin arttığı düşünülmektedir. Tokmak ve diğ. 2023'te geleneksel sporlara yönelik tutum üzerine yaptıkları çalışmada geçmişte geleneksel spor yapmış olma değişkenine göre anlamlı farklılığın olmadığını ayrıca çalışmalarına dahil olan katılımcıların genel olarak herhangi bir spor dalıyla uğraşmadığı bu nedenle geleneksel sporlara tutum düzeylerinin düşük düzeyde olduğunu bildirmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmamızdan elde edilen sonuçlara göre Üniversite öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik tutumları cinsiyet, yaş, okuduğu bölüm ve sporla ilişki düzeyi değişkenlerinden etkilendiği tespit edilmiştir. Beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencileri ve aktif olarak spor yapan üniversite öğrencileri dışında kalan katılımcı öğrencilerin geleneksel sporlara yönelik tutumlarının düşük ve orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ortaokul ve lise dönemlerinde milli eğitim müfredatlarında geleneksel sporlara daha fazla yer vererek veya ulusal basın-medya organlarında geleneksel sporlara yönelik bilgilendirmelerin artırılmasıyla bu konudaki farkındalığın artırılabilirliği düşünülmektedir.

Finansal Kaynak

Bu araştırma, kamu, ticari veya kâr amacı gütmeyen sektörlerdeki finansman kuruluşlarından belirli bir hibe almamıştır.

Çıkar çatışmaları

Yazarların bu makale ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Beyanname

Etik değerlendirme, Dicle Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı'ndan (16/04/2024;E-14679147-663.05-689982) gerekli izinler alınmıştır.

Kaynaklar

- Dever, A. (2015). *Spor Sosyolojisi*. Ankara: Siyasal Kitap
- Elias N. (2002). Spor ve Şiddet Üzerine. *Toplumbilim Dergisi*. 16: 89-100.
- Elveren, A., & Celebi, M. (2024). Bisiklet kullanımının yaygınlaştırılmasında ulusal bisiklete binme politikalarını oluşturan faktörlerin incelenmesi. *Journal of ROL Sport Sciences*, 5(1), 73-98.
- Ersan, M. (2012). Anadolu Selçukluları'nda Oyun, Eğlence ve Spor. İ. Yıldırım, & T. Gültekin içinde,

Anadolu Uygarlıklarında Spor (s. 114-116). Ankara: Spor yayınevi ve Kitapevi.

Evli, Koçak & Evli. (2021). Developing Attitude Scale Towards Traditional Sports: A Validity and Reliability Study. *International Journal of Physical Education Sport and Technologies* 2(1), 29-39.

Hobsbawm, E. (2006). Giriş: Gelenekleri İcat Etmek. *Geleneğin İcadı içinde, Der: Eric Hobsbawn ve Terence Ranger, Çev: Mehmet Murat Şahin, Agora Kitaplığı, İstanbul*, 1-18.

<http://static.dergipark.org.tr/article-download/imported/5000140490/5000128532.pdf?>

Karahüseyinoğlu, M. F. (2007). *Küreselleşme ve geleneksel Türk sporları* (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).

Karakoç, F. Y. & Dönmez, L. (2014). Ölçek geliştirme çalışmalarında temel ilkeler. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 13(40), 39-49. Retrieved May 5, 2020.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17. Baskı). Ankara: Nobel yayın dağıtım, 81-83.

Özbudun S. (2002). *Bir Yanlış İnkilem Geleneksel Kültür Küreselleşen Kültür. Küreselleşme ve Geleneksel Kültür Seksiyon Bildirileri*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Samoradnitsky, G. (1994). *Stable Non-Gaussian Random Processes: Stochastic Models with Infinite Variance* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.1201/9780203738818>

Tokmak, A., Aktaş, V., İlhan, G. O. (2023). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin geleneksel sporlara yönelik tutum ve görüşlerinin incelenmesi. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 5(2), 289-310.

Ural, A. & Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Ankara.

*Bu çalışma 13-15 Eylül 2024 tarihinde ERPA "International Congresses on Education" kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.